

Meini Prawf Cydnabod ar gyfer Dyfarnu Cymwysterau TGAU/TAG

AWST 2019

Mae'r ddogfen hon yn cynnwys meini prawf y mae'n rhaid i unrhyw gorff dyfarnu sy'n dymuno dyfarnu cymwysterau TGAU neu TAG yng Nghymru eu bodloni.

Mae'r ddogfen hon ar gael yn [Saesneg](#).

Cynnwys

Egwyddorion cyffredinol	4
Meini Prawf Cydnabod ar gyfer dyfarnu Cymwysterau TGAU / TAG	6
Cydnabod corff dyfarnu	6
Argaeledd adnoddau a threfniadau digonol	7
Pennu lefelau cyrhaeddiad penodedig	8
Asesu	9
Addasrwydd at y diben	9
Cyfrinachedd deunyddiau asesu	10
Hyfforddiant.....	10
Addasiadau Rhesymol ac Ystyriaeth Arbennig.....	11
Adolygiadau o Farcio, Adolygiadau o Gymedroli ac Apeliadau	11
Cyflwyno data i Gymwysterau Cymru.....	12
Gwneud cymwysterau TGAU / TAG ar gael.....	12
Termau Diffiniedig	13

Egwyddorion cyffredinol

Er mwyn dyfarnu unrhyw gymwysterau rheoleiddiedig yng Nghymru, mae'n rhaid i gorff dyfarnu gael ei gydnabod gan Cymwysterau Cymru. I gael ei gydnabod, mae'n rhaid i gorff dyfarnu ddangos ei fod yn bodloni ein [Meini Prawf Cydnabod Cyffredinol](#).

Mae Adran 6 o Ddeddf Cymwysterau Cymru 2015 yn caniatáu i ni osod a chyhoeddi meini prawf ar gyfer cymwysterau gwahanol neu ddisgrifiadau gwahanol o gymwysterau.

Mae Adran 9 o Ddeddf Cymwysterau Cymru yn caniatáu i ni gydnabod corff dyfarnu i ddyfarnu cymwysterau neu ddisgrifiadau o gymwysterau o'r fath, ar yr amod eu bod yn bodloni gofynion meini prawf cydnabod cymhwyster-benodol o'r fath.

Mae'r ddogfen hon yn cynnwys y Meini Prawf Cydnabod ar gyfer dyfarnu cymwysterau TGAU / TAG.

Mae'n rhaid i unrhyw gorff dyfarnu sy'n dymuno dyfarnu cymwysterau TGAU/TAG ddangos ei fod yn bodloni'r meini prawf hyn, neu fod ganddo drefniadau digonol ar waith i ddangos i ni y bydd yn gallu bodloni'r meini prawf. Ar sail y dystiolaeth a gyflwynir, bydd Cymwysterau Cymru yn penderfynu a yw'r corff dyfarnu wedi bodloni'r meini prawf, ac yna'n penderfynu p'un a fydd yn cydnabod y corff dyfarnu i ddyfarnu cymwysterau TGAU / TAG.

Mae'r ffordd rydym yn cydnabod cyrff dyfarnu, gan gynnwys y rheini sydd am ddyfarnu cymwysterau TGAU / TAG yng Nghymru, wedi'i nodi yn ein [Fframwaith a Dull Rheoleiddio](#).

Pwy sy'n gallu gwneud cais

Gall unrhyw gorff dyfarnu a gydnabyddir gan Cymwysterau Cymru wneud cais am gydnabyddiaeth i ddyfarnu cymwysterau TGAU / TAG yng Nghymru.

Os nad yw corff dyfarnu wedi'i gydnabod gan Cymwysterau Cymru eto, yna mae'n rhaid gwneud cais am gydnabyddiaeth gyffredinol yn gyntaf cyn cyflwyno cais i gael ei gydnabod i ddyfarnu cymwysterau TGAU / TAG.

Sut i wneud cais

I gael manylion pellach am sut i wneud cais am gydnabyddiaeth i ddyfarnu cymwysterau TGAU / TAG yng Nghymru, gweler ein **Rheolau Am Geisiadau i Ddyfarnu Cymwysterau TGAU / TAG**.

Nodiadau ar Feini Prawf

Mae'r ddogfen hon yn cynnwys enghreifftiau o dystiolaeth y gall ymgeiswyr ei darparu. Bwriedir i'r rhain fod yn enghreifftiol ac i helpu ymgeiswyr ddeall sut i fodloni'r meini prawf. Nid yw'r enghreifftiau hyn yn gynhwysfawr ac nid ydynt yn ffurfio rhan o ofynion y meini prawf.

Caiff ymgeisydd sy'n bodloni'r Meini Prawf hyn ei gydnabod i ddyfarnu cymwysterau TGAU / TAG yng Nghymru.

Meini Prawf Cydnabod ar gyfer dyfarnu Cymwysterau TGAU / TAG

Cydnabod corff dyfarnu

Maen prawf 1

Mae'r corff dyfarnu wedi'i gydnabod yn gyffredinol gan Cymwysterau Cymru ar adeg ei gais.

Maen prawf 2

Gall y corff dyfarnu ddangos y bydd yn gallu cydymffurfio â'r [Amodau Cydnabod Safonol](#) yn barhaus mewn perthynas â datblygu, cyflwyno a dyfarnu cymwysterau TGAU / TAG*.

*Dylai'r corff dyfarnu ddarparu tystiolaeth o'r ffordd mae'n bodloni ein Hamodau Cydnabod Safonol yng nghyd-destun cyflwyno cymwysterau TGAU / TAG.

Maen prawf 3

Gall y corff dyfarnu ddangos y bydd yn gallu cydymffurfio â'r [Amodau Cydnabod Safonol Ychwanegol ar gyfer Cymwysterau TGAU / TAG](#).

Enghreifftiau o dystiolaeth ar gyfer Meini Prawf 1 - 3

- Dull gweithredu arfaethedig er mwyn sicrhau bod unrhyw gymwysterau TGAU / TAG yn cydymffurfio â'n Hamodau Cydnabod Safonol;
- Dull gweithredu arfaethedig er mwyn sicrhau bod unrhyw gymwysterau TGAU / TAG yn cydymffurfio â'n [Hamodau Cydnabod Safonol Ychwanegol ar gyfer Cymwysterau TGAU / TAG](#);
- Dull o gydymffurfio sy'n adlewyrchu ein gofynion rheoleiddio ychwanegol mewn perthynas â datblygu, cyflwyno a dyfarnu cymwysterau TGAU / TAG; gan gynnwys:
 - Gofynion tystysgrif ychwanegol,
 - Gofynion ar gyfer pennu lefelau cyrhaeddiad penodedig ar gyfer cymwysterau TGAU a TAG, a
 - Rheolau ailsefyll.

Argaeledd adnoddau a threfniadau digonol

Maen prawf 4

Mae gan y corff dyfarnu y gallu i ddatblygu, cyflwyno a dyfarnu cymwysterau TGAU am gyfnod o bum mlynedd o leiaf yn dilyn y dyfarniad cyntaf neu ddyddiad gorffen y cymhwyster/cymwysterau perthnasol (p'un bynnag yw'r hiraf)¹.

Enghreifftiau o dystiolaeth

- Cyfrifon wedi'u harchwilio ar gyfer y tair blwyddyn ariannol ddiweddaraf ar gyfer endid cyfreithiol y corff dyfarnu: rhaid i'r datganiadau hyn gynnwys elw a cholled (neu incwm a gwariant), mantolen, cyfalaf ac chronfeydd wrth gefn a/neu lif arian²;
- Sylwadau a gyhoeddwyd sy'n esbonio'r polisiâu ariannol a chyfrifyddu allweddol sy'n sail i'r datganiad;
- Y cynllun busnes diweddaraf ar gyfer endid cyfreithiol y corff dyfarnu, yn cwmpasu cyfnod o dair blynedd o leiaf, sy'n amlinellu ei gynlluniau ar gyfer dyfarnu cymwysterau TGAU / TAG yng Nghymru;
- Rhagolwg ariannol sy'n amlinellu dull arfaethedig o ddatblygu (lle bo'n berthnasol), cyflwyno a dyfarnu cymwysterau TGAU / TAG ac sy'n rhoi sicrwydd o hyfywedd ariannol;
- Strwythur sefydliadol, trefniadau llywodraethu a chynllun gweithlu (neu gynlluniau arfaethedig) sy'n dangos adnoddau, sgiliau, gwybodaeth a phrofiad digonol ar gyfer datblygu, cyflwyno a dyfarnu cymwysterau TGAU / TAG.

¹ Gweler Amod Cydnabod Safonol A5.

² Os cyhoeddwyd y cyfrifon hyn fwy na naw mis cyn dyddiad y cais, dylai ymgeiswyr hefyd gyflwyno'u cyfrifon rheoli diweddaraf, gan gynnwys mantolen.

Pennu lefelau cyrhaeddiad penodedig

Maen prawf 5

Mae gan y corff dyfarnu y system, y prosesau a'r adnoddau ar waith i bennu lefelau cyrhaeddiad penodedig mewn perthynas â chymwysterau TGAU / TAG.

Enghreifftiau o dystiolaeth

- Trefniadau a phrosesau arfaethedig ar gyfer pennu ffiniau graddau sy'n dangos dealltwriaeth o, a'r gallu i gydymffurfio â'n [Gofynion ar gyfer Pennu Lefelau Cyrhaeddiad Penodedig ar gyfer Cymwysterau TGAU a TAG](#), Amod Safonol H3 ac Amod Safonol Ychwanegol ASC.Q;
- Trefniadau arfaethedig i adlewyrchu ein [Lefelau Cymwysterau a Chydrannau](#) wrth gynllunio unrhyw gymwysterau TGAU / TAG;
- Trefniadau a phrosesau arfaethedig ar gyfer defnyddio graddfa marciau unffurf;
- Trefniadau a phrosesau arfaethedig ar gyfer defnyddio canlyniadau cymaradwy fel y prif ddull o gynnal safonau;
- Trefniadau a phrosesau arfaethedig ar gyfer sicrhau y gellir cymharu â chymwysterau tebyg a ddyfernir gan gyrff dyfarnu eraill;
- Tystiolaeth o sgiliau a phrofiad (gan gynnwys ystadegol) i bennu lefelau cyrhaeddiad penodedig yng nghyd-destun cymwysterau TGAU / TAG.

Asesu

Maen prawf 6

Gall y corff dyfarnu gynnal asesiadau dilys a dibynadwy ar gyfer cymwysterau TGAU / TAG, drwy fethodolegau amrywiol.

Enghreifftiau o dystiolaeth

- Tystiolaeth o fod wedi dyfarnu cymwysterau rheoleiddiedig wedi'u hasesu'n allanol ac yn fewnol yn flaenorol, gan gynnwys astudiaethau achos perthnasol;
- Tystiolaeth o ddulliau o farcio a chymedroli sy'n cydymffurfio â'n [Hamodau Cydnabod Safonol Ychwanegol ar gyfer cymwysterau TGAU / TAG](#);
- Enghreifftiau o fanylebau, gan gynnwys y rhai hynny sy'n cynnwys asesu allanol.

Addasrwydd at y diben

Maen prawf 7

Gall y corff dyfarnu ddatblygu, cyflwyno a dyfarnu cymwysterau TGAU / TAG sy'n addas at y diben, yn unol ag Amod Cydnabod Safonol D1.

Enghreifftiau o dystiolaeth

- Dulliau arfaethedig ar gyfer sicrhau y bydd eu cymwysterau TGAU / TAG, hyd y gellir, yn Ddilys, yn Ddibynadwy, yn Gymradwy, yn Hydrin ac yn Lleihau Tuedd hyd y gellir;
- Dulliau arfaethedig ar gyfer sicrhau y bydd y cymwysterau TGAU / TAG yn diwallu anghenion dysgwyr yn seiliedig ar dystiolaeth o ymgysylltu.

Cyfrinachedd deunyddiau asesu

Maen prawf 8

Gall y corff dyfarnu gynnal cyfrinachedd deunyddiau asesu TGAU / TAG.

Enghreifftiau o dystiolaeth

- Cofnodion o wrthdaro buddiannau ar gyfer cymwysterau cyfredol a chofnodion o'r rhai sydd wedi cael mynediad at ddeunyddiau asesu cyfrinachol a thystiolaeth o'r ffordd y cafodd y rhain eu rheoli'n effeithiol, gan gynnwys templedi, polisiau a phrosesau i'w defnyddio;
- Cynlluniau rheoli risg a chynlluniau wrth gefn ar gyfer cymwysterau TGAU / TAG arfaethedig;
- Dulliau arfaethedig o reoli cydberthnasau â chanolfannau a thrydydd partïon, gan gynnwys cytundebau y gellir eu gorfodi;
- Polisiau a gweithdrefnau camymddwyn a chamweinyddu;
- Enghreifftiau o gytundebau cyfrinachedd/diffyg datgelu;
- Enghreifftiau o ddigwyddiadau lle y defnyddiwyd dull rheoli digwyddiadau;
- Tystysgrifau diogelwch digidol priodol.

Hyfforddiant

Maen prawf 9

Gall y corff dyfarnu ddarparu canllawiau a hyfforddiant priodol i bobl berthnasol mewn perthynas â chymwysterau TGAU / TAG.

Enghreifftiau o dystiolaeth

- Dull arfaethedig o gydymffurfio'n barhaus â'r [Amodau Cydnabod Safonol](#) mewn perthynas â chymwysterau TGAU a / neu TAG ac [Amodau Cydnabod Safonol Ychwanegol ar gyfer TGAU / TAG](#);
- Deunydd hyfforddi neu gynlluniau ar gyfer darparu hyfforddiant e.e. i ganolfannau, athrawon ac aseswyr.

Addasiadau Rhesymol ac Ystyriaeth Arbennig

Maen prawf 10

Mae gan y corff dyfarnu drefniadau clir ar gyfer gwneud Addasiad Rhesymol a rhoi Ystyriaeth Arbennig mewn perthynas â chymhwysterau TGAU / TAG.

Enghreifftiau o dystiolaeth

- Polisiau Addasiadau Rhesymol sy'n adlewyrchu manylebau clir ar y defnydd o Addasiadau Rhesymol gan gyfeirio at Gyfraith Cydraddoldeb a chanllawiau perthnasol.
- Polisiau Addasiadau Rhesymol sy'n adlewyrchu manylebau clir ar y defnydd o Ystyriaethau Arbennig.
- Tystiolaeth o unrhyw drefniadau sydd ar waith ar hyn o bryd neu mae'n bwriadu eu rhoi ar waith.

Adolygiadau o Farcio, Adolygiadau o Gymedroli ac Apeliadau

Maen prawf 11

Gall y corff dyfarnu ddisgrifio prosesau ar gyfer sut y byddai'n ymateb i geisiadau am, ac yn cynnal, adolygiadau o farcio, adolygiadau o gymedroli ac apeliadau mewn perthynas â chymwysterau TGAU / TAG.

Enghreifftiau o dystiolaeth

- Dogfennaeth yn amlinellu'r meini prawf y bydd ceisiadau am adolygiadau o farcio, adolygiadau o gymedroli ac apeliadau'n cael eu barnu yn eu herbyn;
- Tystiolaeth o ddulliau arfaethedig o ddiwygio graddau ar sail canfyddiadau unrhyw adolygiadau o farcio, adolygiadau o gymedroli neu apeliadau.

Cyflwyno data i Gymwysterau Cymru

Maen Prawf 12

Mae gan y corff dyfarnu drefniadau clir ar gyfer casglu, storio a throsglwyddo i Gymwysterau Cymru ddata mewn perthynas â chymwysterau TGAU/TAG.

Enghreifftiau o dystiolaeth

- Tystiolaeth o ddealltwriaeth o [gasglu data arferol](#), gan gynnwys y mathau o ddata a gesglir (megis cofnodion ac ardystiadau) a'u hamlder;
- Tystiolaeth o gynllunio ' r gweithlu i sicrhau arbenigedd rheoli data ac ystadegol perthnasol.

Gwneud cymwysterau TGAU / TAG ar gael

Maen Prawf 13

Gall y corff dyfarnu ddarparu amserlen ac ymagwedd arfaethedig briodol ar gyfer y cyfnod y mae'n bwriadu gwneud cymwysterau TGAU / TAG ar gael.

Dylai'r amserlen gynnwys dyddiadau dyfarnu ac ardystio sy'n cyd-fynd â chyrrff dyfarnu sy'n dyfarnu cymwysterau tebyg mewn manau eraill.

Enghreifftiau o dystiolaeth

- Amserlen ar gyfer y gyfres arholiadau sydd ar ddod sy'n dangos y cylch llawn gan gynnwys datblygu, cofrestru, asesu, marcio, cymedroli, dyfarnu hyd at apeliadau ac ardystio, gan gyfeirio at ein [Hamodau Cydnabod Safonol Ychwanegol ar gyfer cymwysterau TGAU / TAG](#).

Termau Diffiniedig

Yn y ddogfen hon, ac yn unol â'r ddarpariaeth a amlinellir yn Adran J yn ein Hamodau Cydnabod Safonol, bydd i'r geiriau canlynol yr ystyr a roddir iddynt isod:

Dilysrwydd	Cymaint y mae'r asesiad yn profi'r pethau y bwriedir iddo eu hasesu. Mae'r defnydd (defnyddiau) a wneir o ddeiliant (deilliannau) asesiad yn ddilys os caiff ei ategu/os cânt eu hategu gan dystiolaeth a damcaniaeth. Er mwyn gwerthuso dibynadwyedd, rhaid datblygu dadl glir i ategu'r dehongliad arfaethedig o'r deilliannau a'r defnydd bwriadedig o'r asesiad. Dylai'r ddadl am ddilysrwydd fod yn seiliedig ar ddatganiadau o'r dehongliad arfaethedig a thystiolaeth ategol a gasglwyd yn ystod pob cam o'r broses asesu.
Dibynadwy	Mae dibynadwyedd yn ymwneud â chysondeb ac felly mae'n ymwneud â'r graddau y mae amrywiol gamau'r broses asesu yn arwain at ddeilliannau a gâi eu dyblygu ped ailadroddwyd yr asesiad. Mae dibynadwyedd yn un o amodau angenrheidiol dilysrwydd, gan nad yw'n bosibl dangos dilysrwydd proses asesu nad yw'n ddibynadwy. Mae amrywiaeth o ffactorau yn effeithio ar ddibynadwyedd asesiad, megis y broses o samplu tasgau asesu ac anghysondeb yng ngwaith marcio aseswyr dynol.
Cymaradwy	Cynhyrchu deilliannau asesu lle gellir cymharu safonau rhwng asesiadau o fewn cymhwyster, rhwng cymwysterau tebyg, gyda chyrrff dyfarnu eraill, a thros amser. Os oes ffurfiau cyfatebol ar asesiad mae'n bwysig sicrhau bod modd eu cymharu. Mae dau reswm dros hyn: (a) gwneud cymariaethau teg rhwng cyrhaeddiad dysgwyr: mae'n amhosibl llunio ffurfiau gwahanol sydd ag union yr un cynnwys a manylebau ystadegol (megis lefel anhawster neu'r hyn a ddisgwylir gan y dysgwr). Felly, mae gofyniad i sicrhau bod modd cymharu deilliannauyn sicrhau yr ystyrir lefel anhawster y prawf neu'r hyn y mae disgwyl i'r dysgwr ei gyflawni wrth bennu safonau fel y gellir cymharu'r dysgwyr sy'n gwneud y gwahanol ffurfiau ar asesiad yn deg. (b) er mwyn sicrhau y gellir defnyddio'r deilliannau i fesur safonau: rhaid sicrhau bod modd cymharu deilliannau o

	wahanol ffurfiau ar yr un prawf os bwriedir eu defnyddio i fesur safonau dros amser. Gellir defnyddio barn arbenigwyr a gweithdrefnau ystadegol megis cymharu profion ('test equating') er mwyn sicrhau bod modd cymharu deiliannau o wahanol ffurfiau ar yr un prawf. Fodd bynnag, mae'n bwysig sicrhau nad yw asesiadau mor debyg i'w gilydd fel bod modd eu rhagweld, gan y byddai hyn yn bygwth eu dilysrwydd.
Hydrin	Mae hydrinedd yn ymwneud â dichonoldeb cynnal prosesau asesu penodol. Mae proses asesu hydrin yn broses sy'n gosod gofynion rhesymol ar ganolfannau a dysgwyr. Bydd gwerthuso rhesymoldeb y gofynion yn seiliedig ar y graddau y caiff y cyfranogwyr eu hasesu, wedi'i gydbwysu gan ddefnyddioldeb y canlyniadau. Fel gyda'r gofynion eraill (dilysrwydd, dibynadwyedd, cymaradwyedd a lleihau tuedd hyd y gellir), mae'n rhaid cydbwysu dyfarniadau ynghylch hydrinedd ag ystyriaethau mewn perthynas â'r gofynion eraill.
Lleihau Tuedd Hyd y Gellir	Nod lleihau tuedd hyd y gellir yw sicrhau na fydd trefniadau asesu yn arwain at ddeilliannau afresymol o andwyol i ddysgwyr sy'n rhannu nodwedd gyffredin. Mae lleihau tuedd hyd y gellir yn ymwneud â sicrhau tegwch i bob dysgwr ac mae hefyd yn ymwneud i raddau helaeth â dyletswyddau cydraddoldeb statudol.
Addasiadau Rhesymol	Addasiadau a wneir i asesiad ar gyfer cymhwyster er mwyn galluogi dysgwr anabl i ddangos ei wybodaeth, ei sgiliau a'i ddealltwriaeth i'r lefelau cyrhaeddiad sy'n ofynnol gan y fanyleb ar gyfer y cymhwyster hwnnw.
Ystyriaeth Arbennig	Ystyriaeth i'w rhoi i ddysgwr sydd wedi cael profiad dros dro o'r canlynol: (a) salwch neu anaf, neu (b) rhyw ddigwyddiad arall y tu hwnt i reolaeth y dysgwr, sydd wedi cael effaith sylweddol ar allu'r dysgwr hwnnw i gwblhau asesiad neu ddangos ei lefel cyrhaeddiad mewn asesiad, neu sy'n eithaf tebygol o fod wedi cael effaith arnynt.